

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЦЕНТРАЛЬНА МЕТОДИЧНА РАДА**

МАТЕРІАЛИ

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ВІДЕОКОНФЕРЕНЦІЇ
ЦЕНТРАЛЬНОЇ МЕТОДИЧНОЇ РАДИ**

**«ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ
ЗМІШАНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ У ЗДМУ,
ТРАЄКТОРІЯ РОЗВИТКУ ТА МІСЦЕ
В СИСТЕМІ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ»**

26 травня 2021 року

м. Запоріжжя

Д 70

Рекомендовано до друку Центральною методичною радою
Запорізького державного медичного університету
(Протокол № 5 від 27 травня 2021 р.)

Голова редакційної колегії:

Ректор ЗДМУ, професор Колесник Ю.М.

Редакційна колегія:

перший проректор доц. Авраменко М.О.

проректор НППР доц. Моргунцова С.А.

проректор з наукової роботи проф. Туманський В.О.

проректор НПП проф. Візір В.А.

голова Ради з НМЗ та ПК викладачів проф. Резніченко Ю.Г.

голова ЦМК терапевтичних дисциплін проф. Доценко С.Я.

голова ЦМК хірургічних дисциплін проф. Завгородній С.М.

голова ЦМК педіатричних дисциплін проф. Недельська С.М.

голова ЦМК медико-біологічних дисциплін проф. Беленічев І.Ф.

голова ЦМК фізико-хімічних дисциплін проф. Александрова К.В.

голова ЦМК фармацевтичних дисциплін проф. Тржецинський С.Д.

голова ЦМК гігієнічних дисциплін доц. Севальнев А.І.

голова ЦМК суспільних та гуманітарних дисциплін проф. Гребенюк Т.В.

голова ЦМК стоматологічних дисциплін проф. Возний О.В.

Робоча група:

завідувач кафедри МФІНТ проф. Рижов О.А.

секретар ЦМР доц. Демченко В.О.

методист вищої категорії Кіяшко І.О.

методист вищої категорії Лур'є І.К.

керівник ЦДО ст.викл. Дмитрієв В.С.

Д70 **Досвід впровадження змішаної форми навчання у ЗДМУ,**
траєкторія розвитку та місце в системі вищої медичної освіти : матеріали
навчально-методичної відеоконференції Центральної методичної ради
(26 травня 2021 року, м. Запоріжжя). – Запоріжжя, 2021. – 120с.

Матеріали видаються мовою оригіналу.

За достовірність матеріалів відповідальність несуть автори.

УДК 61:378.4(477.64)(063)

© Запорізький державний медичний
університет, 2021

© Видавництво ЗДМУ, 2021

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ЛЕКЦІЙ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ХІМІЇ

Кучеренко Л.І., Дерев'янка Н.В., Німенко Г.Р.

Ключові слова: дистанційне навчання, лекції, практичні заняття

Впровадження дистанційного навчання в Запорізькому державному медичному університеті під час карантину спонукало до модернізації та адаптації багатьох аспектів діяльності кафедри фармацевтичної хімії до сучасних умов роботи нашого навчального закладу.

В даний момент дистанційна освіта існує у всьому світі у повномасштабному форматі та займає своє соціально-значуще місце в освітній сфері. У кінці 1997 року в 107 країнах діяло близько 1000 навчальних закладів дистанційного типу. Кількість тих, хто здобув вищу освіту в системі дистанційної освіти, в 1997 р. становила близько 50 млн людей, у 2000 р. – 90 млн, за прогнозами у 2023 р. становитиме 120 млн людей.

Предмет «Фармацевтична хімія» є одним з обов'язкових (нормативних) профільних дисциплін циклу професійно-орієнтованої підготовки фармацевтичних кадрів другого (магістерського) рівня вищої освіти. Викладання фармацевтичної хімії проводиться на III-V курсах та є основою для здійснення подальшої практичної діяльності в сфері розробки та контролю якості лікарських засобів.

Тому вважаємо *актуальним* питання узагальнення особливостей проведення лекцій та практичних занять в умовах дистанційного навчання на кафедрі фармацевтичної хімії Запорізького державного медичного університету, що і стало **метою** нашої роботи.

Дистанційна освіта, яка існувала до карантину, та дистанційне навчання, на яке були вимушені піти ВНЗ у зв'язку з епідеміологічною ситуацією, не можна порівнювати, так як ті аспекти, які є перевагами для першої, не можуть вважатися ними для другої. Наприклад, «Можливість навчатися у будь-який час, у своєму темпі» є характерними рисами дистанційної освіти, але що стосується дистанційного навчання зараз, то такі функції відсутні взагалі. По-перше, є певний розклад з датою, часом, темою, а головне – практичною частиною, яка характерна для будь-якої дисципліни у медичному університеті.

Також в умовах дистанційного навчання роль лекцій у навчальному процесі значно збільшилась. Онлайн лекція є сучасною візуальною формою подачі лекційного навчального матеріалу засобами інформаційно-комунікаційних технологій для віртуальної аудиторії віддалених один від одного учасників у реальному вимірі часу. Читання такої лекції передбачає розгорнуте коментування викладачем змісту підготовлених слайдів тематичної презентації, інтерактивної взаємодії з учасниками за допомогою сервісів мережевої комунікації: веб-камера, мікрофон, чат.

Дистанційне навчання потребує високого рівня мотивації, внутрішньої організованості, самодисципліни, хороших навичок володіння комп'ютерною технікою, чим відрізняється від традиційних форм навчання. Спосіб, зміст і форма подачі матеріалу не повинні бути шаблонними для всіх категорій і не копіювати програми традиційних навчальних лекцій.

Для дистанційного навчання у нашому університеті запроваджено використання Microsoft Teams – центру для командної роботи в Office 365 від Microsoft, який інтегрує користувачів, вміст і засоби, необхідні команді для ефективнішої роботи. Спираючись на досвід застосування даного ресурсу, можна сказати, що його широкі можливості та функції в повній мірі дозволяють проводити лекції для студентів всього потоку одночасно, а не для кожної групи окремо.

Досвід впровадження онлайн навчання у Запорізькому державному медичному університеті на кафедрі фармацевтичної хімії дозволив визначити ключові аспекти методики проведення онлайн лекцій у контексті підвищення їх ефективності та практичної значимості. Сервіс Microsoft Teams дозволяє використовувати для презентації лекційного матеріалу вже звичне програмне забезпечення PowerPoint від Microsoft, що є зручним інструментом для підготовки викладачів до лекції та спрощує розуміння і

засвоєння теоретичного матеріалу студентами. Специфіка предмету фармацевтичної хімії передбачає обов'язкову наявність в матеріалах лекцій рівнянь хімічних реакцій, схем синтезу, фото- та відеодемонстрацій деяких хімічних процесів та інше.

На базі сервісу Microsoft Teams представляється можливість контролювати і спостерігати присутність студентів на лекції, проводити тематичні дискусії і обговорення теоретичного та практичного матеріалу. Це дає змогу в повній мірі комунікувати зі студентами та мотивувати їх.

Якщо провести порівняння академічних занять та онлайн занять на кафедрі фармацевтичної хімії, то можна сказати, що технологія підготовки та методика проведення відрізняються, оскільки інструментарій сучасних інформаційно-комунікативних технологій вносить певні корективи. Наприклад:

- налаштування програмного забезпечення та сервісів комунікації (вхід до облікового запису викладача у Microsoft Teams);
- планування занять у календарі Microsoft Teams із зазначенням дати і часу її проведення, а також залучення студентів до запланованої події;
- перевірка зв'язку в аудіо-, відео- та текстовому форматах;
- консультативна допомога студентам з технічних питань підключення до зібрання на пристроях (ноутбуки, смартфони, планшети);
- обмін інформацією (завантаження презентацій PowerPoint та інших наочних матеріалів заняття).

Усі зазначені дії викладача є важливими і необхідними для якісного проведення занять та потребують значних витрат часу. Тому на кафедрі призначено модератора, який допомагає та консультує викладачів і студентів з технічних питань щодо планування та проведення лекційних, а також практичних занять. Така практика значно полегшує та прискорює процес, адже дозволяє лектору сконцентруватися саме на матеріалах лекції, а не на програмних і технічних проблемах.

Висновки. Таким чином, можна сказати, що дистанційні технології навчання активно інтегруються у навчальний процес кафедри фармацевтичної хімії та видозмінюють його, адаптуючись під вимоги сучасної фармацевтичної та медичної освіти в Україні. Проведення онлайн лекцій та практичних занять за допомогою інтернет-інструментів ставить високі вимоги до технологічної підготовки викладача, що вимагає додаткового навчання та підвищення кваліфікації. У той же час, це новий крок у розвитку професійної майстерності працівників фармацевтичної освіти, причетності до реформування освітньої галузі у реаліях сучасності.

ДИСТАНЦІЙНІ ФОРМИ НАВЧАННЯ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ» В ЗДМУ

Дорошенко Е.Ю., Гурєєва А.М., Черненко О.Є., Шаповалова І.В., Сазанова І.О.

Ключові слова: дистанційне навчання, глобальна пандемія, фізичне виховання, рухова активність, контроль, оцінка, функціональний стан, методичний підхід

Вступ. На виконання Постанови Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 року № 211 «Про запобігання поширенню на території України коронавірусу COVID-19», листа МОН України від 11.03.2020 року № 1/9-154, рекомендацій органів місцевого самоврядування, Наказів ректора Запорізького державного медичного університету від 10.03.2020 року № 121 «Про заходи щодо недопущення занесення і поширення на території університету захворювань, спричинених коронавірусом 2019-nCoV» і 12.03.2020 року № 127 «Про внесення змін до наказу від 10.03.2020 року № 121 «Про заходи щодо недопущення занесення і поширення на території університету захворювань, спричинених коронавірусом 2019-nCoV», професорсько-викладацьким складом кафедри фізичної реабілітації, спортивної медицини, фізичного виховання і здоров'я розроблено заходи для імплементації в освітній процес на платформі дистанційного навчання «Microsoft Teams». Зокрема, розроблено методичні матеріали для